

FRAN ŽIŽEK

Fran Žižek se je rodil leta 1914, kot krojačev sin iz primestne občine Studenci. Bil je študent praške igralske akademije. Svoje delo pa je začel v mestnem gledališču na Ptuju. Njegova stalna sodelavca sta bila koreografka Jo Žižek in igralec Albert Wilhelm. Žižek je naredil vse, da je Albert dobival vlogo v vsaki igri in da so mu bile vloge res pisane na kožo. V nekaj predstavah sta sodelovala tudi Tito Veljak in Jože Babič. Žižek je ustanovil zahtevno dramatično šolo v kateri je svoje gojence poučeval zgodovino in teorijo literature in gledališča, usposabljal pa jih je tudi z zahtevnimi fizičnimi vajami. Vsa prva sezona je bila posvečena igranju slovenske dramatike. Usmerjen v domačo tvornost je začel z Linhartovim besedilom *Ta veseli dan ali Matiček se ženi*. Besedilo je uredil in priredil za takratne slovenske razmere. Omislil si je 'vrtljni oder', katerega so igralci med igro kar sami obračali. Sicer pa so bile njegove scene same po sebi za igralca zelo praktične. Naslednja predstava je bila *Lepa Vida*. Lahko bi rekli da je bila ta predstava izjema, ker ni ustrezala tedanjemu času pa tudi besedila so bila zelo težka. Predstava je bila umetniško kakovostna, vendar za gledalce prezahtevna. Zaradi neuspeha *Lepe Vide*, se je vrnil k slovenskim komedijam in se odločil za slovensko besedilo- Detektiva Meglo Jožeta Kranjca. Kakor v večini Žižkovih predstav je bila tudi v tej scena stilizirana in opremljena z »vrtljivimi stroji«. Sestavljen je bil iz vrtljivih vrat skozi katera so dramske osebe neprestano prihajale in odhajale. Tudi druge slovenske in tuje komedije ter ostala besedila so bila polna presenečenj. Predvsem v prvi sezoni se jasno kažejo izvori njegovega delovanja. Žižkova druga sezona pa je dosegla vrhunec z uprizoritvijo Martina Krpana.

Pod njegovim vodstvom je ptujsko gledališče doseglo svoj umetniški vrhunec. Postalo je eno najnaprednejših in najvažnejših kulturnih ustanov v Sloveniji.

S predstavami ptujskega avantgardnega gledališča je prinesel v Slovenijo najmodernejše tokove Burianovega gledališča.

Vendar pa Žižek na Ptuju ni imel lahkega dela. Razmere v katerih je Žižek na Ptuju pričel svojo umetniško pot, so bile gospodarsko in politično zelo slabe. Vendar pa je s trdno voljo in prizadevanjem pripeljal gledališče v mnogo boljše razmere.

Iz sezone v sezono so igralci pod Žižkovim vodstvom dosegali uspeh za uspehom. Aplavz navdušene ptujske publike je bil velikokrat edino plačilo za mnoge ure, ki so jih žrtvovali za igranje vlog, vaje in postavljanje scen.